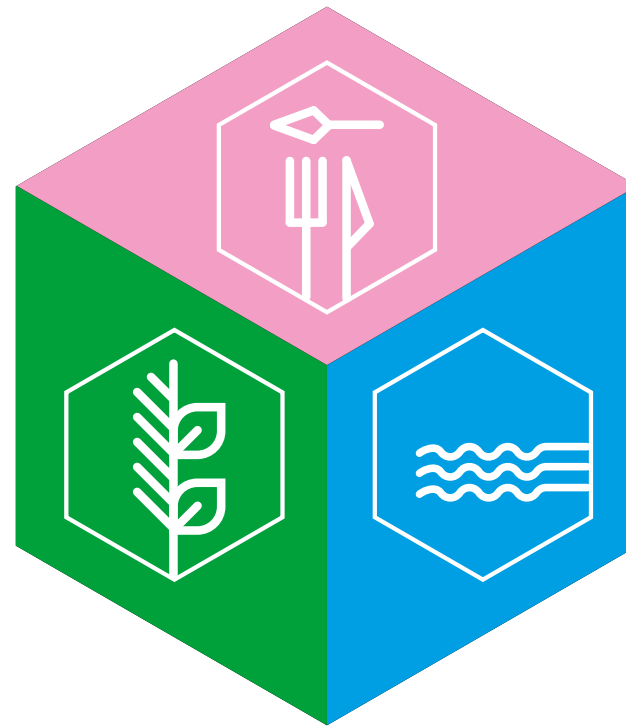

PUHTAASTI PARAS!

ETELÄ-SAVO

SAIMAAN MAAKUNTA | STRATEGIA 2030

ETELÄ-SAVO – SAIMAAN MAAKUNTA ON PUHTAASTI PARAS!

Etelä-Savo uudistuu toimintaympäristön muutokset tunnistaen

Maakuntastrategia linjaa kehittämisen kärjet ja niille asetetut pitkän aikajänteen tavoitteet vuoteen 2030. ETELÄ-SAVO – Saimaan maakunta -strategia päivitettiin vuoden 2020 aikana laajassa maakunnallisessa yhteistyössä. Prosessissa vahvistettiin yhteistä näkemystä ja kirkastettiin strategisia painopisteitä toimintaympäristön muutokset tunnistaen. Valinnat konkretisoidaan toimenpiteiksi vuonna 2021 laadittavassa maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa. Maakuntastrategia linjaa myös EU- ja kansallisen kehittämisrahoituksen kohdentumista maakunnassa.

METSÄ, RUOKA, VESI – näihin perustuviin luonnonvaroihin, erityisosaamiseen ja kestävään elinkeinotoimintaan Etelä-Savon kasvu ja elinvoima rakentuu tulevinakin vuosina. Näissä maakunnalla on suhteellinen kilpailuetu Suomessa ja Euroopassa. Osaavat ihmiset, uudistuvat yritykset, kehittyvä toimintaympäristö, digitaalisuuden hyödyntäminen ja hyvä saavutettavuus ovat keskeisimpiä kasvun ja elinvoiman tekijöitä.

Strategian keskiössä ovat aktiiviset ihmiset – maakunnan asukkaat, matkailijat kuin vapaa-ajanasukkaat. Päämääränä on vahvistaa kestäväällä tavalla asukkaiden toimeentuloa ja hyvinvointia sekä arjen sujuvuutta luonnonarvoiltaan rikkaassa ja turvallisesa elinympäristössä.

Etelä-Savon – Saimaan maakunnan visio vuoteen 2030 on Puhtaasti Paras! Visio ilmentää maakunnan runsaiden luonnonvarojen ja rikkaiden luontoarvojen vastuullista hyödyntämistä. Alueen kilpailukyky, elinvoima ja myönteinen imago pohjautuvat kestävään elinkeinotoimintaan, osaamiseen sekä asukkaiden hyvinvointiin ja hyvään elinympäristöön.

Tulevaisuuteen vaikuttavat toimintaympäristön muutokset, kuten ilmastonmuutos, globalisaatio, teknologian kehitys, digitalisaatio, muuttoliike sekä väestökehitys ovat tekijöitä, joiden vaikutus näkyy alueilla eri tavoin. Korona-pandemian seurauksena yhteiskunta on joutunut nopeasti omaksumaan uusia toimintatapoja, joista osa voi kehittyä pysyviksi hyviksi käytännöiksi. Alueen vetovoima ja hyvä saavutettavuus – toimivat liikenne- ja viestintäyhteydet – mahdollistaa muun ohella myös paikasta

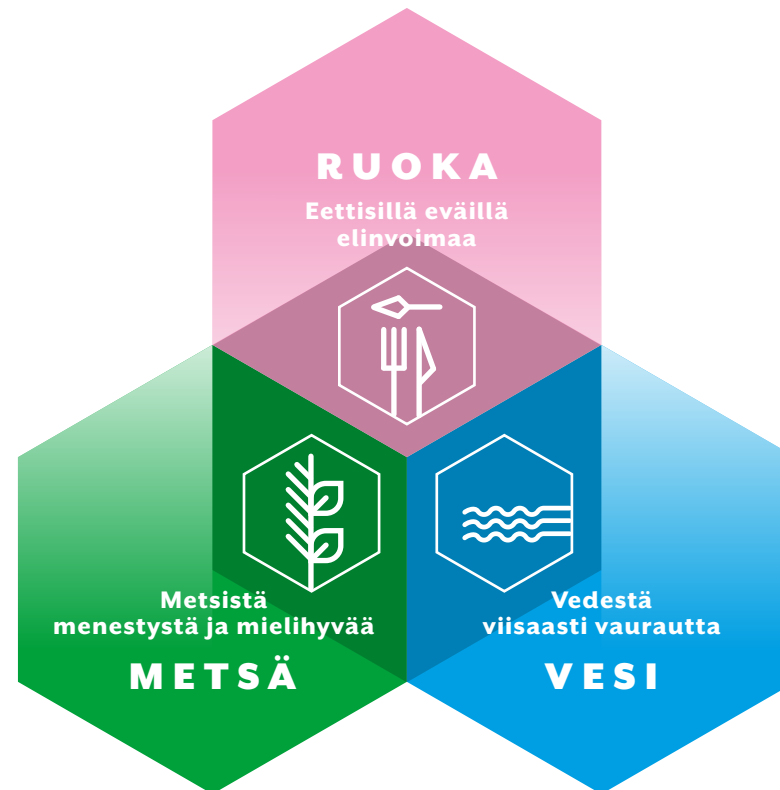
riippumattoman työn tekemisen ja monipaikkaisen elämäntavan. Etelä-Savo tunnistaa ja tarttuu muutoksiin sisältyviin mahdollisuuksiin. Osaamisperustan vahvistaminen rakentaa pitävän pohjan vastata niin kansallisiin kuin globaaleihin haasteisiin.

Strategiansa mukaisesti Etelä-Savo on vuonna 2030 vetovoimainen elinkeinoelämän, asumisen ja vapaa-ajan maakunta. Se tarjoaa kilpailukykyisen toimintaympäristön yrityksille sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön, toimeentulon ja sujuvan arjen asukkailleen.

Maakuntastrategiaan on kirjoitettu yksiin kansiin maakunnan eri toimijoiden näkemys ja yhteinen tahto tavoitellusta kehityksestä sekä kehittämisen painopisteistä. Strategia on tarkoitettu yhtä lailla maakunnan toimijoiden omaan käyttöön yhteisenä tahdonilmaisuna kuin viestiksi maakunnan ulkopuolelle: tähän suuntaan me haluamme Etelä-Savo kehittää.

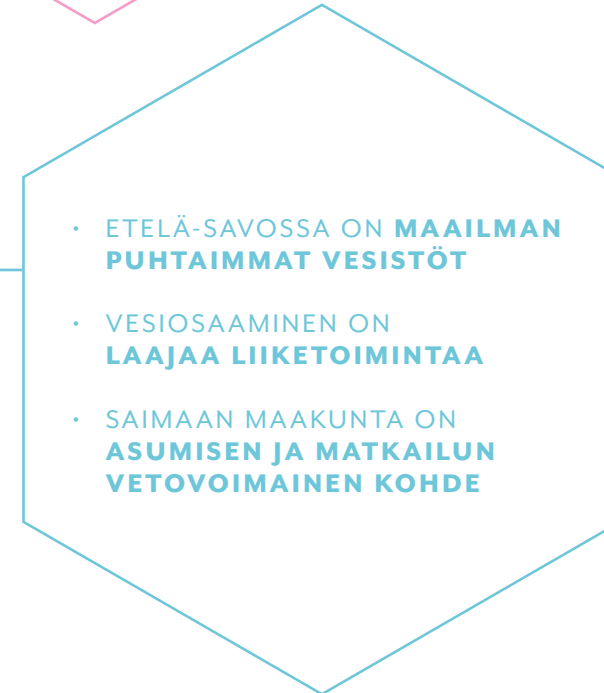
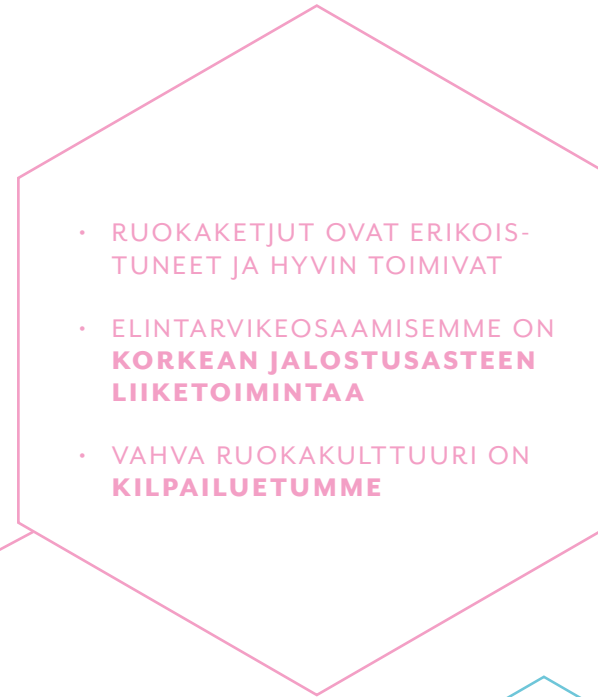
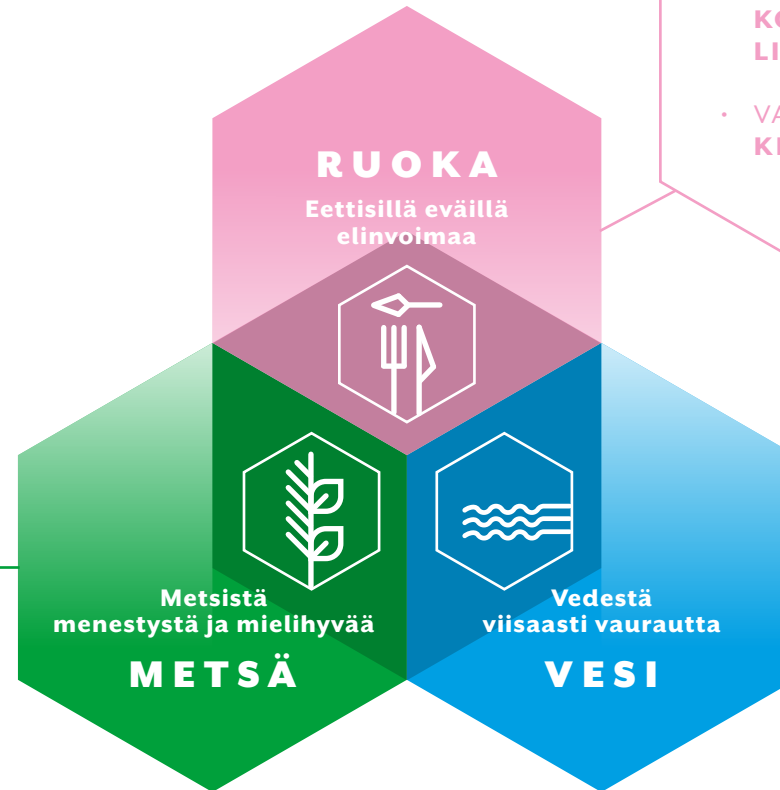
ETELÄ-SAVO – SAIMAAN MAAKUNTA LUO KASVUNSA KOLMELLE KÄRJELLE

STRATEGIAN
KÄRKIVALINNAT

ETELÄ-SAVO
SAIMAAN MAAKUNTA | STRATEGIA 2030

TAVOITTEET 2030

ETELÄ-SAVO

SAIMAAN MAAKUNTA | STRATEGIA 2030

METSISTÄ
MENESTYSTÄ JA
MIELIHYVÄÄ

METSÄ

ETELÄ-SAVON
KÄRKIVALINTA
ON METSÄ,
KOSKA...

METSÄ

- Etelä-Savo on Suomen metsäisin maakunta metsäpinta-alan ja metsän kasvun osalta
- Maakunta on Suomen ykköinen kantorahatuloilla mitattuna, mutta jalostusaste on alhainen
- Metsäsektorin koko arvoketjulle perustuu maakunnan biotalouden kova ydin
- Maakunnan metsäosaamisen kärkenä kuitu- ja prosessiteknologia sekä metsäpuiden kasvulliseen lisäykseen pohjautuva metsänjalostus edustavat kansainvälistä huippua alallaan
- Maakunnassa on teollisen puurakentamisen erityisosaamista ja pilotti-kohteita. Puurakentamiseen sisältyy merkittävää liiketoimintapotentiaalia
- Etelä-Savon metsäklusteriin liittyy kiinteästi metalli- ja konepajateollisuus, joka tuottaa laitteistoja ja tuotantoteknisiä menetelmiä erityisesti kuitu- ja prosessiteollisuuden käyttöön globaaleilla markkinoilla
- Maakunnassa on vahvaa metsäalan koulutusta – Etelä-Savossa on suurin toisen asteen metsäkoulu/kouluttaja
- Metsä on osa eteläsavolaista kulttuurimaisemaa ja yksi matkailun vetovoimatekijöistä

METSÄ

STRATEGISET TAVOITTEET 2030

1. METSÄT ON HYVIN HOIDETUT JA KESTÄVÄSTI HYÖDYNNETYT

- Etelä-Savot metsät ovat edelleen hyvin hoidetut ja monimuotoiset
- Maakunnan metsät toimivat merkittävänä hiilinieluna

2. METSÄOSAAMINEN JA -LIIKETOIMINTA ON MAAILMAN KÄRKEÄ USEILLA KORKEAN OSAAMISEN ALUEILLA

- Osaaminen on kaupallistettu korkeamman jalostusasteen lisäarvotuotteiksi ja älykkäämmiksi tuotantomenetelmiksi.
- Teknologiateollisuus on kiinteä osa Etelä-Savon metsäklusteria erityisesti TKI-toiminnassa sekä älykkäissä laite- ja järjestelmäsovelluksissa

3. MATKAILU JA HYVINVOINTI LAAJENTAVAT METSIEN MONIKÄYTTÖISYYTTÄ

- Metsä on hyvinvoinnin lähde ja matkailun tuotesisältö
➔ Metsäsisältöinen palveluliiketoiminta kasvaa

EETTISILLÄ
EVÄILLÄ
ELINVOIMAA

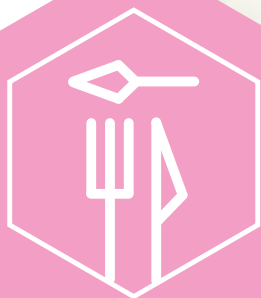
RUOKA

ETELÄ-SAVON
KÄRKIVALINTA
ON RUOKA,
KOSKA...

- Ruokaklusterilla on vahva rooli maakunnan elinkeino- rakenteessa ja aluetaloudessa
- Etelä-Savolla on valtakunnallisesti merkittävä osuus marjojen ja vihannesten tuotannossa sekä sisävesien kalansaaliissa
- Maakunnassa on kestäviin ruokajärjestelmiin ja elintarvike- turvallisuuteen sekä elintarvikeinnovaatioihin liittyvää tutkimusta ja tuotekehitystä
- Etelä-Savossa toimii valtakunnallinen Luomuinstituutti ja luomuosaamisen keskittymä
- Ruoka ja ruokakulttuuri ovat matkailun keskeisiä veto- voimatekijöitä

RUOKA

RUOKA

STRATEGISET TAVOITTEET 2030

1. KESTÄVÄT RUOKAKETJUT OVAT ERIKOISTUNEET JA HYVIN TOIMIVAT

- Etelä-Savon maataloustuotanto ja koko ruokaketjun toiminta on kestävä, kannattava ja kilpailukykyistä
- Puhtaista raaka-aineista jalostettuja eteläsavolaisia brändituotteita viedään kotimaisille ja kansainvälisille markkinoille
- Klusteroituneet, kannattavat ja kansainvälistyneet yritykset

2. ELINTARVIKEOSAAMINEN ON KORKEAN JALOSTUSASTEEN LIIKETOIMINTAA

- Elintarvikeeturvallisuuden osaaminen ja innovaatiot tuotteistetaan kaupallisiksi sovelluksiksi ja kovan luokan liiketoiminnaksi
- Luomuosaaminen kaupallistetaan merkittäväksi liiketoiminnaksi koko arvoketjun matkalta

3. VAHVA RUOKAKULTTUURI ON VAHVUUS JA KILPAILUETU

- Lähirooka ja luomu brändituotteiksi
- Etelä-Savo ruokamatkailun valtakunnalliseksi edelläkävijäksi

VEDESTÄ
VIISAASTI
VAURAUTTA

VESI

ETELÄ-SAVON
KÄRKIVALINTA
ON VESI,
KOSKA...

VESI

- Saimaa on Suomen laajin ja monipuolisin vesistöalue ja Etelä-Savo on Saimaan maakunta
- Saimaa yhdistää – se on monien mahdollisuuksien kehittämisalusta, josta saadaan yhdessä lisää bisnestä ja hyvinvointia
- Maakunnan vesistöt ovat suurelta osin erittäin hyvässä kunnossa
- Etelä-Savossa on vesitutkimuksen kansainvälistä huippuosaamista erikoisalana vesien puhdistus ja vesiteknologia sekä ympäristötekniologian osaamista ja koulutusta
- Etelä-Savon järviluonto on matkailun ja kulttuurin keskeisin vetovoimatekijä
- Matkailu, kulttuuri ja vapaa-aika luovat maakunnalle suuren – osin vielä hyödyntämättömän – potentiaalin erilaisiin palveluihin

VESI

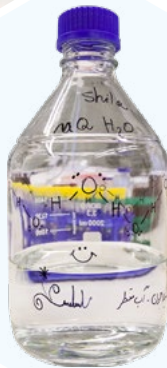
STRATEGISET TAVOITTEET 2030

1. ETELÄ-SAVOSSA ON MAAILMAN PUHTAIMMAT VESISTÖT

- Luontoarvo ja imagotekijä, jota vaalitaan
- Saimaa yhdistää - se on kestävästi hyödynnetty yhteistyö- ja kehittämisalusta

2. VESIOSAAMINEN ON LAAJAA LIIKETOIMINTAA

- Maakunnan vesi- ja ympäristöteknologiaosaaminen on maailman kärkeä ja mukana ratkaisemassa globaaleja ympäristöongelmia
- Osaaminen kaupallistetaan ja maakuntaan syntyy alalle uusia kasvuhaluja yrityksiä

3. SAIMAAN MAAKUNTA ON ASUMISEN JA MATKAILUN VETOVOIMAINEN KOHDE

- Saimaan alue on kansainvälisen järvimatkailun ja palveluiden ykköskohde maailmassa
- Vesistöt ovat hyödynnetty asumis- ja virkistyskäytössä kestävästi

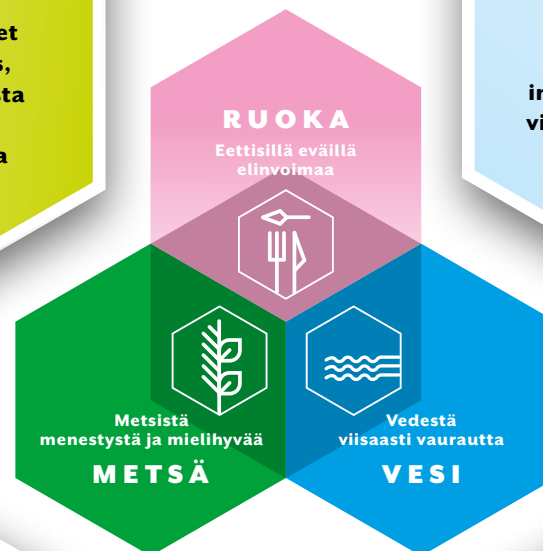

MAAKUNTASTRATEGIAN 2030 TAVOITTEET

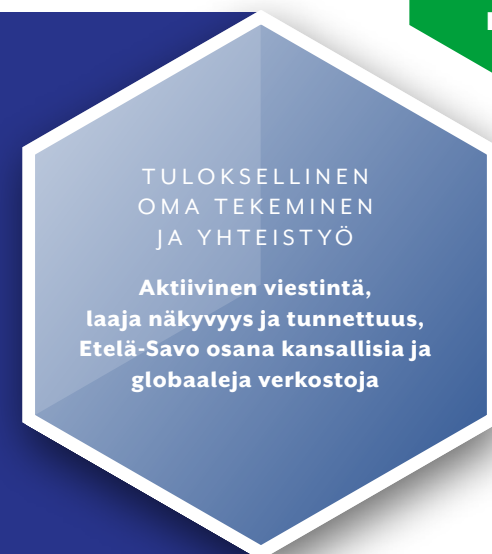
- Toimivat hyvinvointipalvelut
- Asukkaiden osallisuus ja yhteisöllisyys
- Ilmiömäinen kulttuuri ja kulttuurikäsitteiden muutos
- Elinympäristön puhtaus ja turvallisuus
- Saimaan ainutlaatuiset luonto- ja kulttuuriarvot
- Uudistuva yhdyskuntarakenne

- Metsä, Ruoka, Vesi – vahvat klusterit ja TKI-alustat, yritysten liiketoiminta-osaaminen, digitaalisuus
- Kiertotalous ja uudet vähähiiliset energiaratkaisut
- Uudet puupohjaiset tuotteet ja puunjalostuksen prosessiteknologiat, puurakentaminen
- Kestävät vähähiiliset ruokajärjestelmät, jatkojalostus ja brändäys, luomu
- Saimaa kehitysalustana – yhdessä lisää bisnestä ja hyvinvointia
- Puhtaan veden teknologiat, vesikiertotalous ja vesiliiketoiminta
- Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi yritysten ja yhteiskunnan tarpeisiin sekä monipuoliset koulutusmahdollisuudet

- Vahva profiloituminen Suomessa ja kansainvälisesti
- Yhteistyöhakuinen Etelä-Savo on arvostettu ja haluttu kumppani
- Oikea-aikainen ja vaikuttava viestintä – oma erityislaatuisuus ja vahvuudet näkyviin
- Yhteinen tahto ja tuloksellinen yhdessä tekeminen
- Järjestötoiminnan vahva osallisuus

- Asukkaiden ja yritysten tarpeisiin vastaava liikennejärjestelmä
- Pääväylien palvelutason parantaminen palvelemaan mm. pääkaupunkiseudun ja Pietarin saavutettavuutta
- Alemman tieverkon korjausvelan vähentäminen
- Tavoitteellinen tietoliikenneverkko ja digitaaliset palvelut mahdollistavat monipaikkaisen asumisen ja työnteon

HYVINVOIVAT IHMISET
JA HYVÄ YMPÄRISTÖ

**Ilmastonmuutoksen uudet
ratkaisut, arjen sujuvuus,
kaikki mukana, kulttuurista
virtaa, vastuullisuus,
vähemmällä enemmän ja
puhtaammin**

- **Toimivat hyvinvointipalvelut**
- **Aukkaiden osallisuus ja yhteisöllisyys**
- **Ilmiömäinen kulttuuri ja kulttuurikäsitteen muutos**
- **Elinympäristön puhtaus ja turvallisuus**
- **Saimaan ainutlaatuiset luonto- ja kulttuuriarvot**
- **Uudistuva yhdyskuntarakenne**

HYVINVOIVAT IHMISET JA HYVÄ YMPÄRISTÖ

Hyvinvoivat ihmiset

Vuonna 2030 maakuntastrategian kärkivalintoihin – metsä, ruoka, vesi – sisältyvä elinkeinopotentiali on luonut Etelä-Savon aluetalouteen uutta kasvua ja sen myötä vahvistanut asukkaiden toimeentuloa ja hyvinvointia. Aineellisen hyvinvoinnin lisäksi toimivat hyvinvointipalvelut, sujuva arki, asuinympäristön puhtaus ja turvallisuus ovat edelleen niitä vahvuuksia, jotka saavat alueen asukkaat, vapaa-ajan asukkaat ja matkailijat kokemaan elämänlaatunsa hyväksi. Hyvinvoivat eteläsavolaiset asukkaat osallistuvat ja vaikuttavat aktiivisesti maakuntansa, kotikuntansa sekä asuinyhteisönsä yhteisiin asioihin.

Muun muassa vapaa-ajanasumisen ja monipaikkaisuuden myötä maakuntaan on syntynyt uutta hyvinvointiyrittäjyyteen, terveysturkailuun, Green Careen, digitalisaatioon ja muuhun terveysteknologiaan liittyvää palveluliiketoimintaa. Sujuvaan arkeen, saavuttavuuteen ja paikkariippumattomaan työn-

tekkoon panostaminen on vahvistanut Etelä-Savon imagoa hyvinvoinnin ja elämänlaadun edelläkävijä-alueena.

Hyvinvoinnin lähteenä ovat myös laajat, kaikille saavutettavissa olevat kulttuuri- ja liikuntapalvelut. Etelä-Savon mittava kulttuuritarjonta, kulttuuritoiminta ja kulttuuriperinnön vaaliminen sekä matalan kynnyksen liikuntamahdollisuudet ovat olennainen osa hyvinvointia. Kulttuurihyvinvoinnin osaaminen on maakunnan vahvuus ja vahvistaa osallisuutta.

Asukkaiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen ovat vahvistaneet Etelä-Savon veto- ja pitovoimaa. Järjestöjen ja julkisen sektorin yhteistyö ja kumppanuudet ovat lisänneet asukkaiden hyvinvointia ja vahvistaneet yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja turvallisuutta. Nuorten osallisuuteen ja vaikuttamismahdollisuuksiin panostaminen ja jo sitä

aiemmin tehty maakunnallisen nuorisovaltuuston kehittämistyö vahvistavat alueen vetovoimaa. Nuorten ottaminen mukaan päätöksentekoon on luonut yhteishenkeä ja lisännyt maakunnallista ja alueellista identiteettitunnetusta.

Etelä-Savossa on panostettu ennakoivaan hyvinvoinnin edistämiseen eri ikävaiheet huomioiden. Yhä useampi asukas pysyy terveenä ja toimintakykyisenä niin työelämässä kuin eläkeikäisenäkin.

Digitaalisuus ja uudenlaiset liikkuvat palvelut lisäävät palveluiden saavutettavuutta ja tukevat asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä. Elintapa-ohjaus on juurtunut vakiintuneeksi toimintatavaksi.

Etelä-Savon tunnetaan vuonna 2030 ihmisten hyvinvoinnin, elämänlaadun ja yhteisöllisyyden edelläkävijäalueena.

MITTARIT / INDIKAATTORIT

3.

Etelä-Savo on asukkaiden hyvinvointia mittaavalla GPI-indeksillä sijalla kolme

(GPI= hyvinvointimittari, joka kuvaa yhteiskunnan hyvinvoinnin tilaa ja sen kehityssuuntaa. Se kuvaa myös hyvinvoinnin tuottavuuden kestävyyttä ja pitkäkestoisia ympäristövaikutuksia.)

1.

Vuonna 2030 Etelä-Savo on asukkaiden hyvinvointia mittaavalla GPI-indeksillä Suomen paras

12.

Vuonna 2018 Etelä-Savo on asukkaiden käytettävissä olevien tulojen jakaantumista mittaavalla Gini-kertoimella mitattuna 12. sijalla

(Gini-kertoimen avulla voidaan tarkastella asukkaiden käytettävissä olevien tulojen jakaantumista. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on alueella. Työttömyys ja työllisyys ovat keskisimmät tuloeroihin vaikuttavat tekijät.)

≤12.

Vuonna 2030 Etelä-Savo on Gini-kertoimella mitattuna 12 parhaan joukossa.

14.

Vuonna 2016 Etelä-Savo on Kelan ikävakioidulla sairastuvuusindeksillä mitattuna 14. sijalla

≤8.

Vuonna 2030 Etelä-Savo on Kelan ikävakioidulla sairastuvuusindeksillä mitattuna 8 parhaan joukossa

9.

Vuonna 2018 Etelä-Savo on DIAKin Huono-osaisuus Suomessa -indeksillä mitattuna 9. sijalla

(Mitä suuremman arvon huono-osaisuusindeksi saa, sitä vähemmän alueella on huono-osaisuutta.)

≥9.

Vuonna 2030 Etelä-Savo on säilyttänyt Huono-osaisuusindeksin sijoituksen 10 korkeimman arvon saaneiden alueiden joukossa.

HYVINVOIVAT IHMISET JA HYVÄ YMPÄRISTÖ

Hyvä ympäristö

Vuonna 2030 Etelä-Savon toimintaympäristö tukee yhä paremmin metsä-ruoka-vesi strategiakärkien kestävästä kehitystä. Monipuolisen rajat ylittävän yhteistyön myötä Etelä-Savon ja koko Itä-Suomen luontaisten vahvuuksien tunnettuus on parantunut ja alue on profiloitunut entistä selkeämmin modernina biotalousalueena ja vetovoimaisena järvimatkailun ja monipaikkaisuuden alueena.

Etelä-Savo on kehittynyt kohti vähähiilistä yhteiskuntaa mm. luonnonvarojen yhä kestävämmällä käytöllä sekä edistämällä kiertotaloutta ja uusia innovatiivisia ratkaisuja ilmastonmuutoksen torjuntaan. Energiaa tuotetaan uusiutuvilla energialähteillä ja sen jakelu toteutetaan älykkäiden jakeluverkkojen kautta. Kiertotalouden keinoin vähennetään raaka-aineiden hukkakäyttöä ja jätteiden määrää. Rakentamisessa hyödynnetään uusia ympäristöystävällisiä ja kestäviä ratkaisuja, suositaan puuta ja muita maakunnassa tuotettuja raaka-aineita sekä pyritään vähähiiliseen ja terveelliseen rakentamiseen niin rakennusmateriaalien, rakenteiden kuin energiankulutuksen osalta.

Suojelemme Saimaan ainutlaatuista järvioluetta ja

vaalimme sen luonto- ja kulttuuriarvoja. Saimaa on meille tärkeä brändi ja huolehdimme siitä, että Saimaan matkailu on kestäväällä pohjalla. Kansallispuistot ja Saimaa Geopark tuovat alueelle runsaasti luontomatkailijoita, joille kuten myös alueen omille asukkaille on tarjolla monipuoliset retkeily-, virkistys ja lomailumahdollisuudet. Vuonna 2030 Saimaan alue on kansainvälisesti tunnettu järvi-, kulttuuri-, ruoka- ja luontomatkailualue. Vesistöjen erinomaisen kunto sekä hyväkasvuiset metsä ja niiden monimuotoisuuden vaaliminen edellyttävät jatkuvaa ja laajaa yhteistyötä. Maa- ja metsätalouden vesistö päästöt on pienennetty määrätietoisesti. Lisäksi pohjavesien laadusta huolehditaan ohjaamalla sille vaaraa aiheuttavien toimintojen sijoittumista johdonmukaisesti.

Etelä-Savon metsät kasvavat erittäin hyvin. Terveet ja luonnoltaan monimuotoiset metsät mahdollistavat niiden monipuolisen hyödyntämisen sekä turvaavat lukuisat ekosysteemipalvelut ja toimivat myös hiilinieluinä. Metsiä hoidetaan kestävänsä metsätalouden periaatteiden mukaisesti. Monipuolinen maatalous tuottaa muun muassa marjoja, kasvihuonetuottei-

ta sekä luomulihaa ja –viljaa. Ruuantuotannossa panostetaan tuotantoketjujen vähähiilisyteen, puhtauteen, luomuun ja lähiruokaan.

Kaupungit, taajamat ja kylät, vapaa-ajan asutus, koko rakennettu ympäristö ja infrastruktuuri sekä luonto toimivat ”alustojen alustana”, johon asuminen ja yritystoiminta, kulttuuri, palvelut, digitaalisuus ja muut alusta-ajattelun ulottuvuudet kiinnittyvät. Tämän alustan kehittäminen ja Itä-Suomen tapaisten taantuvien alueiden, pikkukaupunkien ja kirkonkyläin elinvoimaisuus, muutoksenhallinta ja uusiutuminen on yleiseurooppalainen haaste, jonka ratkaisemiseksi Etelä-Savo toimii yhtenä verkostomaisen alue- ja kaupunkikehityksen pilottialueena Euroopassa.

Vuonna 2030 monikeskuksinen ja verkostoitunut aluerakenne ja taajamarakenne sekä monipaikkainen maaseutu-asutus ja paikkariippumaton työ kytkeytyvät entistä paremmin ympäristöönsä ja erilaisiin virkistys- ja retkeilyreitistöihin. Keskukset, puhtaat vesistöt ja monimuotoinen luonnonympäristö toimivat verkostomaisina yhteyksinä ja palveluketjuina aina naapurimaakuntiin saakka. Samalla ne tukevat monipaikkaista

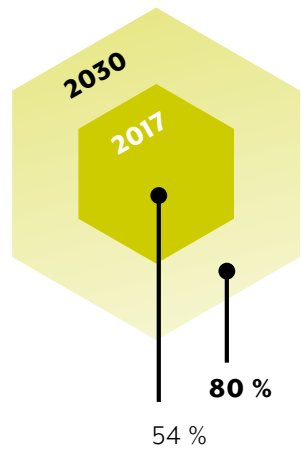
elämäntapaa ja alueen elinvoimaisuutta. Digitaalisia palveluja on otettu laajasti ja ennakkoluulottomasti käyttöön, mikä on lisännyt mahdollisuuksia laadukkaaseen asumiseen ja työntekoon myös maaseudulla.

Kaupunki- ja paikalliskeskukset ovat nykyistä selkeämmin profiloituneet ja verkostoituneet kukin omien vahvuksiensa mukaisesti. Keskukset ovat myös uusiutuneet ja tiivistyneet osin uuden vision, mitoituksen ja kaavoituksen, osin uudisrakentamisen, osin uusiokäytön ja purkamisen myötä. Keskukset ovat paikallisväestön, vapaa-ajan asukkaiden ja matkailijoidenkin suosimia kohtauspaikkoja, logistisia solmu- ja palvelupisteitä, joihin kaikkien väestöryhmien on helppo tulla. Paikallisidentiteetti ja oma tekeminen sekä toisaalta rajat ylittävä yhteistyö korostuvat. Arkielämä ja sen sujuvuus, kulttuuri- ja liikuntatapahtumat sekä pienimuotoiset mutta monipuoliset palvelut muodostavat omaleimaisen kokonaisuuden, johon liittyy myös kulttuuriperinnön tiedostaminen ja vaaliminen. Kyse ei ole yksittäisten rakennusten suojelusta tai purkamisesta vaan kulttuuriympäristön arvostamisesta kokonaisuudessaan osana elinvoimaisuutta.

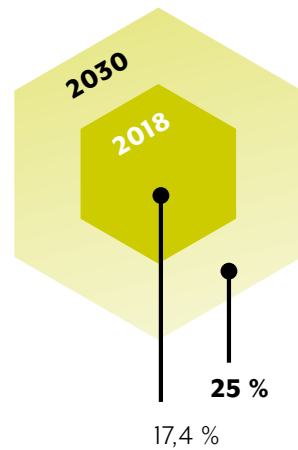
MITTARIT / INDIKAATTORIT

Uusiutuvan energian osuus kokonaisenergiakäytöstä

Luomupeltojen osuus Etelä-Savon peltoalasta

Hiilidioksidipäästöt / asukas

3.

Nyt maan kolmanneksi pienimmät CO₂-päästöt / asukas. (8,0 tuhatta tn CO₂ ekv /asukas)

1.

Vuonna 2030 Etelä-Savossa Suomen pienimmät CO₂-päästöt / asukas

**Pitkän aikavälin tavoite:
Etelä-Savo on hiilineutraali v. 2035**

UUDISTUVAT
ELINKEINOT JA ÄLYKÄS
ERIKOISTUMINEN

**Kilpailukykyiset yritykset,
innovatiivinen TKI-toiminta
ja vihreä kasvu, osaava
työvoima**

- **Metsä, Ruoka, Vesi – vahvat klusterit ja TKI-alustat, yritysten liiketoimintaosaaminen, digitaalisuus**
- **Kiertotalous ja uudet vähähiiliset energiaratkaisut**
- **Uudet puupohjaiset tuotteet ja puunjalostuksen prosessiteknologiat, puurakentaminen**
- **Kestävät vähähiiliset ruokajärjestelmät, jatkojalostus ja brändäys, luomu**
- **Saimaa kehitysalustana – yhdessä lisää bisnestä ja hyvinvointia**
- **Puhtaan veden teknologiat, vesikiertotalous ja vesiliiketoiminta**
- **Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointi yritysten ja yhteiskunnan tarpeisiin sekä monipuoliset koulutusmahdollisuudet**

UUDISTUVAT ELINKEINOT JA ÄLYKÄS ERIKOISTUMINEN

Uudistuvat yritykset ja klusterit

Etelä-Savon menestyksen elinehto ja avaintekijä on alueen yritysten kyky uudistua – tunnistaa ja hyödyntää muuttuvan toimintaympäristön uudet mahdollisuudet. Yritysten kilpailukyky vahvistavat metsä-ruoka-vesi kärkialojen klusterit, jotka pystyvät vastaamaan yrityskentän tunnistamiin haasteisiin konkreettisilla toimenpiteillä ja ratkaisuilla. Mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen vaatii myös verkostoitumista ja kansainvälistymistä. Yritystoiminnan kilpailukyvyyn kasvattamisessa ovat avainasemassa digitalisaation, innovatiivisten teknologioiden ja tuotanto-palveluprosessien täysimääräinen hyödyntäminen.

Nämä tekijät tarjoavat vuonna 2030 uusia mahdollisuuksia yrittäjyydelle ja työnteolle alueen yritystoimialoilla, start-up yrityksissä ja alueen TKI-toiminnassa. Monipaikkaisuutta hyödynnetään yhtenä toiminnan mahdollisuutena yritystoiminnan ja palvelujen laajentamisessa alueella.

Klusteritoiminta, laajat arvoketjut, ekosysteemit ja älykäs yhteistyö muodostavat liiketoiminnan kasvun, kehittämisen ja innovaatiotoiminnan ytimen.

Etelä-Savossa on vahvistettu kunkin strategisen kärkialan klustereita ja niitä palvelevia innovaatioalustoja. Klusteritoiminnassa oppilaitokset, TKI-toimijat, yritykset ja muut sidosryhmät kohtaavat ja luovat yhdessä uusia älykkäitä kestäviä ratkaisuja ja innovaatioita sekä mahdollistavat arvoketjun kaikkien toimijoiden kansainvälistymisen ja kasvun. Toimintaa edesauttaa vahva ylimatekunnallinen ja kansainvälinen yhteistyö, jossa verkostoituminen mahdollistaa strategisen kilpailuedun luomisen.

Etelä-Savon suhteellinen kilpailuetu perustuu maakunnan luontaisiin vahvuuksiin metsä-ruoka-vesi. Nämä kilpailukykytekijät muodostavat perustan myös alueen älykkään erikoistumisen strategialle. Strategiakärjet ovat maakunnan vahvoja erityisosaamisen alueita, joissa profiloitutaan niin kansallisesti kuin kansainvälisesti uusien globaalien ratkaisujen ja innovaatioiden tuottamisessa sekä saattamisessa kaupallisiksi ratkaisuksi. Alueella toimivat innovaatioalustat (kuten Kuitulaboratorio, EcoSairila, Memory Campus, Active Life Lab, Luke/Metsäpuiden kasvullisen lisäyksen laboratorio)

linkittyvät vahvasti klusterien ja alueen yritysten kehittämistoimintaan.

Metsä-kärjen osalta innovaatiot liittyvät erityisesti teollisten tuotantoprosessien kehittämiseen ja optimointiin, huomioiden globaalit ilmasto- ja ympäristötavoitteet. Etelä-Savon erityisosaamista on puu raaka-aineen jatkojalostaminen, puun eri ainesosien hyödyntäminen, puurakentaminen sekä metsäpuiden kasvullisen lisäyksen teknologia. Niihin liittyen alueelta löytyy erilaisia maailmanluokan innovaatio- ja testausympäristöjä uusien kaupallisten tuotteiden ja tuotantoprosessien luomiseen.

Ruoka-kärjessä Etelä-Savo profiloituu erityisosaamisellaan kestävässä, vähähiilissä ruokajärjestelmissä koko tuotantoketjun matkalla. Erityispiirteinä maakunnassa ovat koko arvoketjun kattava luomuosaaminen, aluebrändäys (esim. DO Saimaa -alkuperämerkki), ruokamatkailu sekä digitalisaation mahdollisuuksien yhdistämisessä ruokainnovaatioihin ja kaupallisiin sovellutuksiin. Ruokatoimijoiden klusteri pyrkii uusien premium -tuotteiden luomiseen

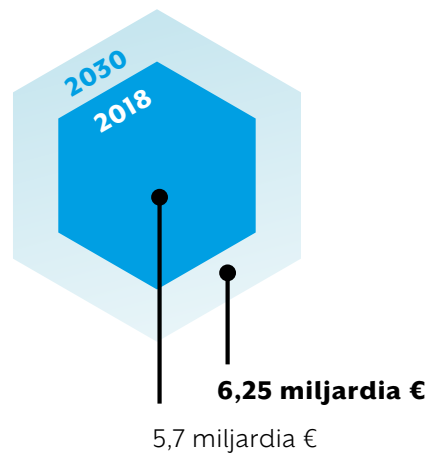
ja kaupallistamiseen globaalisti alueen raaka-aineista.

Vesi-kärjessä Etelä-Savo tarjoaa teknistä erityisosaamista jäteveden puhdistuksessa, kierrätyksessä ja hyödyntämisessä resurssina globaalisti niukkenevan puhtaan veden tarpeisiin. Alueelta löytyy kansainvälistä huippua edustava moderni vedenpuhdistuksen innovaatioympäristö, joka tarjoaa mahdollisuuksia kiertotalouden innovaatio- ja yritystoiminnan testaamiseen sekä kaupallistamiseen tuotteina ja palveluina.

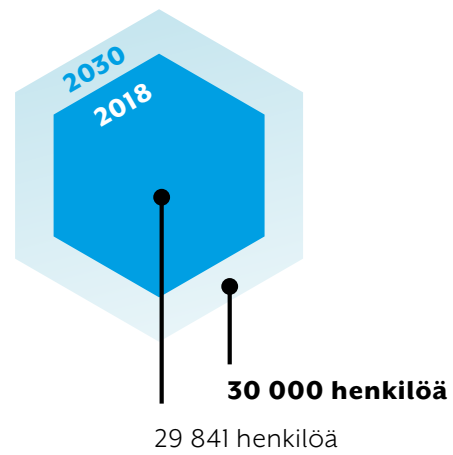
Vuonna 2030 digitaalisuus ja kiertotalous yhdistää vahvasti kaikkia metsä-ruoka-vesi -kärkialoja uusien innovaatioiden ja liiketoiminnan mahdollistajana. Etelä-Savon maakunnassa ymmärretään ja hyödynnetään yhä laajemmin alueen luontaista vahvuutta puhtaan luonnon ja veden luomien mahdollisuuksien osalta, joka liittyy kaikkien kärkialojen lisäksi hyvinvointiin, matkailuun ja kulttuuriin. Maakunnan globaali kilpailuetu kiteytyy maakuntastrategiassa puhtaan luonnon ylläpitoon ja arvoihin sekä kestävän kehityksen mukaisen resurssitehokkuuden edistämiseen (Etelä-Savo – Puhtaasti paras!).

MITTARIT / INDIKAATTORIT

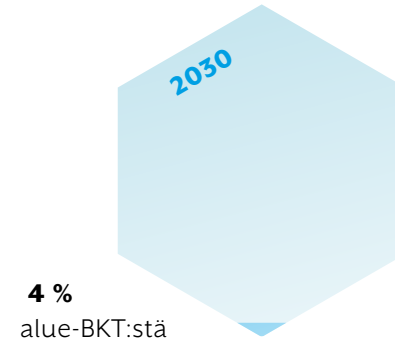
Yritysten liikevaihto (1000€)

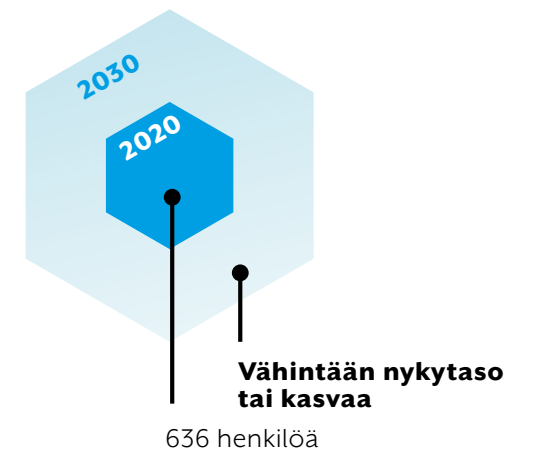
Yritysten henkilöstömäärä

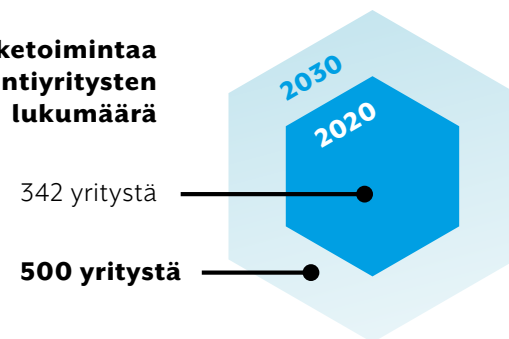
Yritysten TKI-panostukset osuutena (%) alue-BKT

Yritysten TKI-henkilöstön määrä

Kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavien vientiyritysten lukumäärä

EU-akkreditoitujen alueellisten klustereiden lukumäärä Etelä-Savossa

UUDISTUVAT
ELINKEINOT JA ÄLYKÄS
ERIKOISTUMINEN

Saimaa-ilmiö, kulttuuri ja matkailu

Saimaa-ilmiö ja Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -haku nosti ilmiömäisen kulttuurin aluekehityksen keskiöön. Ilmiömäinen kulttuuri sisältää kulttuurikäsitteiden muutoksen. Kulttuuri nähdään pelkkää kulttuurialaa laajempänä kysymyksenä, kulttuurin avulla rikotaan perinteisten toimialojen ja siilojen rajoja sekä kehitetään uusia toimintamalleja yhdistäen Itä-Suomea. Kulttuuri on elinvoimaisuuden, vetovoimaisuuden ja hyvinvoinnin edistämistä. Kulttuuri tukee Itä-Suomen kaupunkien ja maakuntien strategisia tavoitteita ja toimii luontevana alustana eri osapuolten yhteistyölle.

Vuonna 2030 taiteen ja kulttuurin kenttä on monipuolinen ja monimuotoinen ekosysteemi, joka sisältää kulttuuritoimijoita aina vakiintuneista instituutioista toimijoista kaupunkikulttuuriin, omaehtoiseen taiteeseen ja marginaaleihin. Jo nykyisellään kulttuuritoimijoiden taso on kova, näitä toimijoita tuodaan entistä vahvemmin esille ja vedetään alueelle myös uusia tekijöitä. Samalla tehdään näkyväksi myös alakulttuurit ja kansankulttuurit. Sekä paikalliset asukkaat että vierailijat löytävät oman kulmansa

kulttuurikaupungeista ja -kunnista ja alue houkuttelee uusia kulttuurin tekijöitä. Näin syntyvät edellytykset ympärivuotiselle kulttuuritarjonnalle, asukkaiden sitoutumiselle ja alueen vetovoimaisuudelle.

Itäsuomalainen yhteistyö ja verkostot tarjoavat kulttuurintekijöille mahdollisuuksia kehittää toimintaansa, laajentaa markkinoitaan ja ponnistaa yhteisin voimin kansainvälisille markkinoille. Samalla osaamisen ja luovuuden kehittyminen ja jakaminen vahvistuu alueelta ulos ja alueelle päin.

Toimenpiteinä tunnistaminen ja tunnustaminen on alueen aktiivista sisäistä ja ulkoista viestintää kaikenlaisesta kulttuurista; tuomme esiin sekä megatapahumat että myös marginaalit ja kulttuurin erilaiset käyttäjät. Kulttuuria käytetään ja nostetaan esiin läpi organisaatioiden elinvoimasta ja kuntakaavoituksesta sosiaali- ja terveyspalveluihin. Tunnistaminen ja tunnustaminen on myös taiteen tekijöiden toimintaedellytysten ja kulttuurin peruspalveluiden tukemista.

Etelä-Savossa matkailun osuus maakuntamme

bkt:sta on ollut 3,6 prosenttia, kun koko maassa vastaava luku oli 2,5 prosenttia. Matkailu on kuitenkin kokoaan suurempi toimiala, sillä 1 matkailueuro tuo 56 senttiä muille toimialoille. Vastaavatyypinen paradigman muutos kuin Saimaa-ilmiön myötä on tapahtunut kulttuurikäsitteessä, on tapahtunut myös matkailussa. Matkailu ei ole vain majoitus- ja ravitsemistoimintaa ja matkailuyritysten asia, vaan koko yhteisön asia ja yhteistyökysymys. Matkailuun liittyvät olennaisesti esim. liikenne-, ympäristö- ja kulttuurikysymykset. Saavutettavuus, kestävyys ja digitalisaatio vaikuttavat merkittävästi matkailun toimintaympäristöön ja kehitykseen. Matkailijoita kiinnostavat esim. paikallinen elämäntapa, luonto- ja kulttuurisuhteemme ja niihin liittyvät elämykset sekä pienet ja koskemattomat matkakohteet. Kohteidemme paikan henki ja omaleimaisuus syntyy meistä alueen asukkaista, tavastamme elää ja asua ja viettää Saimaan arkea.

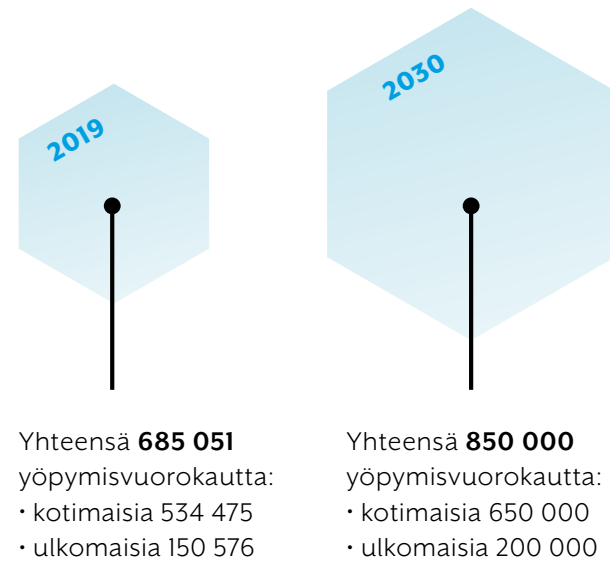
Matkailutoimiala on elänyt suurta murrosta erilaisten kansainvälisten ja kansallisten ilmiöiden johdosta. Esim. korona-pandemian vaikutus on

ollut laaja-alainen koko maailmantalouden ja myös koti- ja lähimatkailumyönteisyyden näkökulmasta. Sosiaaliset tekijät, kuten väestön ikääntyminen ja matkajien kuluttajatottumusten muutokset ovat muuttaneet matkailupalveluiden luonnetta. Väestön ikääntyessä muunmuassa esteettömien luontomatkat ja niihin liittyvän infran kysyntä kasvaa. Ympäristötietoisuus on lisääntynyt ja vaikuttaa sekä palveluiden laatuun, saavutettavuuteen että yritysten viestintään. Teknologian nopea kehitys luo matkailulle uusia mahdollisuuksia, mutta myös muuttaa kilpailutilannetta olemassa olevien palveluiden näkökulmasta.

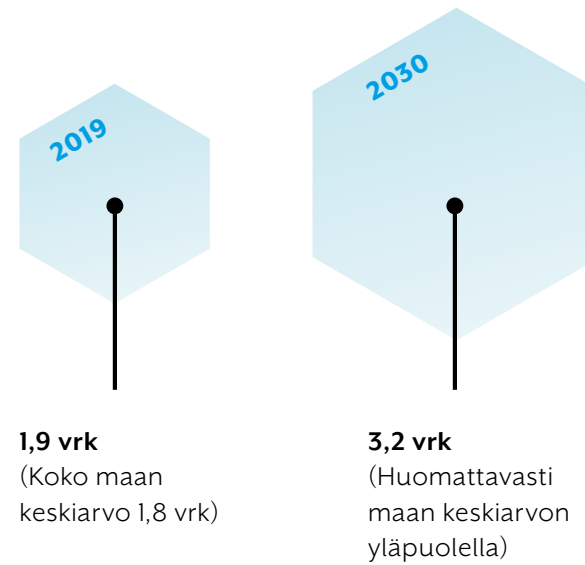
Vuonna 2030 pienimuotoinen, joskus jopa sirpaleiseksi luonnehdittu palvelutarjontamme ja -verkostomme on kääntynyt vahvuudeksi ja menestystekijäksi, josta voimme olla ylpeitä ja jota voimme ilolla esitellä niin kotimaisille kuin kansainvälisillekin vieraillemme. Kulttuurielämykset, puhdas järviluonto ja lähiruoka – metsä, vesi ja ruoka – ovat alueemme matkailuvaltteja yhdistettynä hyvään ja asiakaslähtöiseen palveluun sekä vieraanvaraisuuteen.

MITTARIT / INDIKAATTORIT

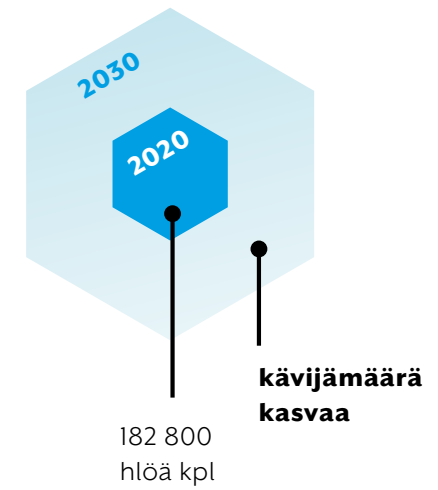
Yöpymisvuorokausien määrä Etelä-Savossa (kotimaiset ja ulkomaiset matkailijat)

Asiakkaiden keskimääräinen viipymisaika Etelä-Savon majoitusliikkeissä

Kansallispuistojen kävijämäärät

UUDISTUVAT
ELINKEINOT JA ÄLYKÄS
ERIKOISTUMINEN

Osaaminen ja työvoima

Vuonna 2030 Etelä-Savon väestön koulutustaso on noussut ja entistä harvempi jää ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa. Korkeakoulutettujen osuus väestöstä on kasvanut ja maakunnasta löytyy helposti korkeatasoisia osaajia erityisesti strategisten kärkialojen ja TKI-kehittämislustojen tarpeisiin.

Maakunta profiloituu entistä vahvemmin koulutusmahdollisuuksien maakuntana. Maakunnan koulutustoimijat tekevät vahvaa viestinnällistä yhteistyötä ja ovat luoneet yhteisen brändin maakunnan koulutustoimijoiden ja koulutusmahdollisuuksien näkyväksi tekemiseksi sekä alueen veto- ja pitovoiman lisäämiseksi.

Etelä-Savossa on säilytetty kattava, alueen osaajatarpeisiin vastaava toisen ja korkea-asteen koulutustarjonta, joka tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia niin alueen asukkaille kuin muualta tuleville.

Koulutuksen järjestäjien yhteistyö maakunnassa on vahvaa ja oppijoiden siirtyminen koulutusasteiden sekä oppilaitoksen ja työelämän välillä tehty helpoksi ja sujuvaksi. Myös aikuisväestön täydennyskoulutukseen ja uudelleen kouluttautumiseen löytyy maakunnasta monipuolisia ja joustavia mahdollisuuksia.

Kansainvälisten opiskelijoiden ja harjoittelijoiden osaamispotentiaali osataan hyödyntää alueella entistä paremmin. Koulutusorganisaatiot hyödyntävät kansainvälisyyttä ja kansainvälisiä verkostoja uudella tavalla ja aiempaa systemaattisemmin.

Maakunnan oppilaitokset hyödyntävät opintojen järjestämisessä laajasti digitalisuuden tuomia mahdollisuuksia, verkko-oppiminen ja monipuoliset verkkototeutukset lisäävät ja monipuolistavat merkittävästi ajasta ja paikasta riippumatonta koulutusta maakunnassa.

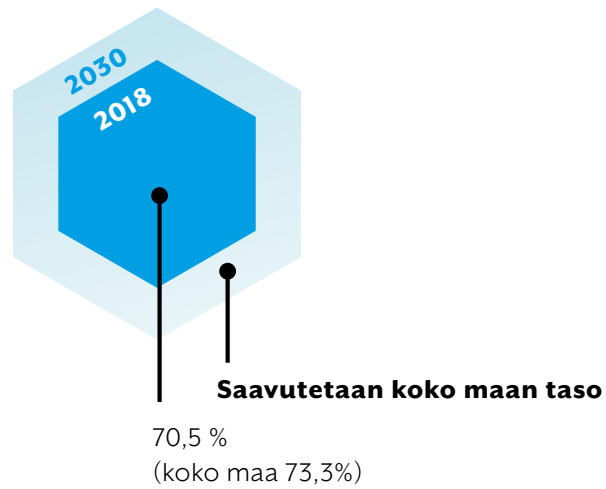
Maakunnan työ- ja elinkeinoelämän ja koulutuksen järjestäjien vahvan yhteistyön kautta osaamistarpeita ennakoidaan joustavasti, ketterästi ja oikea-aikaisesti. Koulutus vastaa entistä paremmin alueen osaamistarpeisiin ja alueella opiskelleet tutkinto-opiskelijat työllistyvät helposti maakunnan yrityksiin. Myös TKI-yhteistyö on monipuolista ja erityisesti alueen pk-yrityksiä on saatu aktivoitua tki-toimintaan mukaan entistä laajemmin. Maakunnan koulutuksen järjestäjillä on tarjolla alueen työelämälle monipuolisia ja joustavia ratkaisuja jatkuvan oppimisen tarpeisiin.

Maakunnassa on panostettu erityisesti yrittäjyyskasvatukseen, yrittäjyyspolkuihin ja ennen muuta jatkajien löytämiseen eläköityvien yrittäjien tilalle. Etelä-Savo on säilyttänyt paikkansa maan yritysvaltaisimpina alueina.

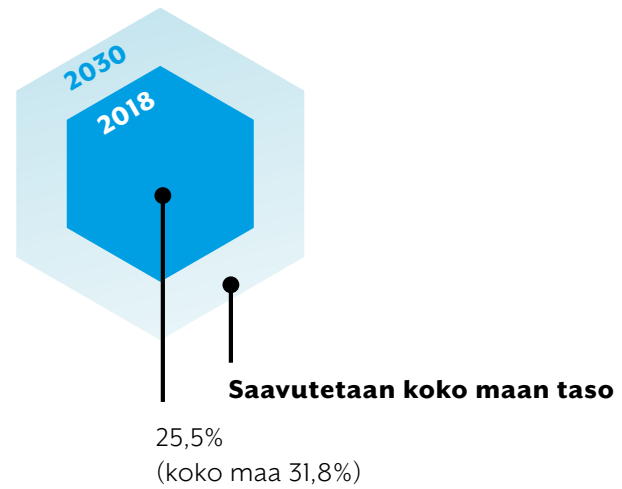

MITTARIT / INDIKAATTORIT

Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä

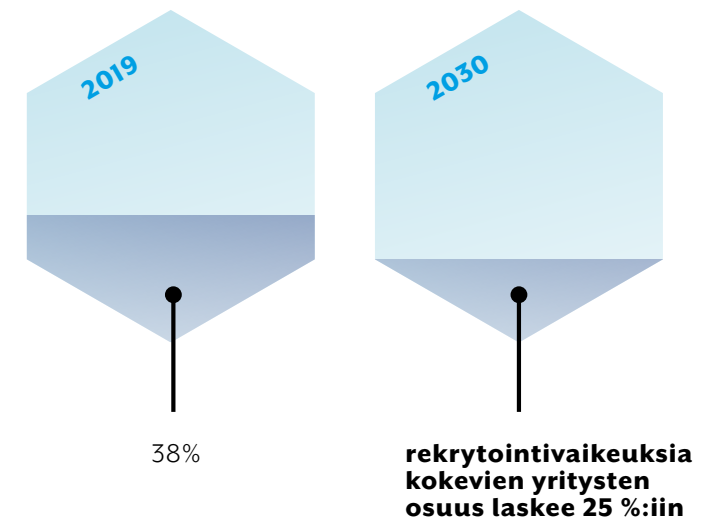

Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä

Rekrytointiongelmien

(% työvoimaa etsineistä työpaikoista)

HYVÄ FYYSINEN
JA DIGITAALINEN
SAAVUTETTAVUUS

**Toimivat liikenne- ja
viestintäyhteydet, sujuvat
liikenne- ja digipalvelut**

- **Aukkaiden ja yritysten tarpeisiin vastaava liikennejärjestelmä**
- **Pääväylien palvelutason parantaminen palvelemaan mm. pääkaupunkiseudun ja Pietarin saavutettavuutta**
- **Alemman tieverkon korjausvelan vähentäminen**
- **Tavoitteellinen tietoliikenneverkko ja digitaaliset palvelut mahdollistavat monipaikkaisen asumisen ja työnteon**

HYVÄ FYYSSINEN JA DIGITAALINEN SAAVUTETTAVUUS

Asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaavaa liikennejärjestelmä tukee maakunnan elinvoimaisuutta ja hyvinvointia. Etelä-Savon erityispiirteet, sijainti ja alue- ja elinkeinorakenne, asettavat omat vaatimuksensa sekä liikenne- että tietoliikenneyhteyksille.

Etelä-Savo on lähellä pääkaupunkiseudun ja Pietarin suuria markkinoita, joiden saavutettavuus on vuonna 2030 parantunut pääväyliemme palvelutason kehittämisen myötä. Muun muassa maakunnan kansainvälinen saavutettavuus on parantunut merkittävästi Parikkalan rajanylityspaikan avauduttua kansainväliselle liikenteelle. Myös raideyhteydet pääkaupunkiseudulle ovat kehittyneet ja näköpiirissä ovat entistä nopeammat raideyhteydet Kouvola-Porvoo rataoikaisun suunnitelmien valmistumisen myötä.

Muun päätieverkon ja alemman tieverkon merkitys korostuu elinkeino- ja aluerakenteen kautta, esimerkiksi matkailupalveluiden ja vapaa-ajanasutuksen sijoittuminen sekä biotalouden logistiikkavirrat. Muun päätieverkon ja alemman tieverkon kunto on parantunut perusväylänpitoon kohdistuneiden panostuksien ansiosta.

Vuonna 2030 nopeat tietoliikenneyhteydet ja niitä

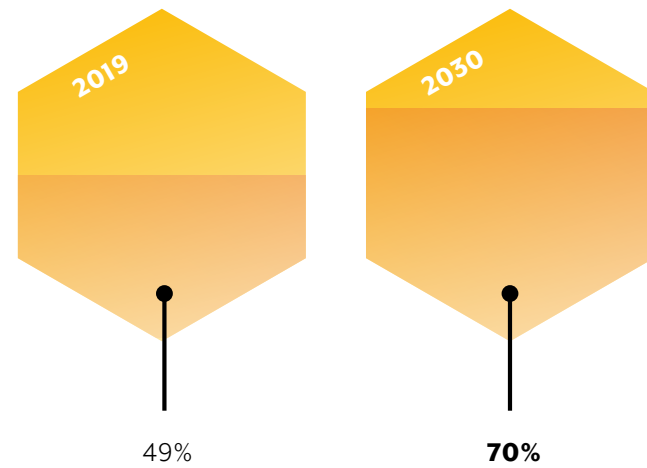
hyödyntävät digitaaliset palvelut tukevat monipaikkaisen arjen sujuvuutta ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä koko maakunnassa. Tietoliikenneyhteydet tuovat palvelut lähelle käyttäjiä myös haja-asutusalueella. Digitaaliset palvelut ovat tulleet osaksi ihmisten arkea ja niiden käyttöönottoa tuetaan aktiivisesti, jotta kaikki voivat tasavertaisesti hyötyä digitalisaation tuomista hyödyistä. Digitaaliset palvelut ja ihmisten sekä tavaroiden liikkuminen lyövät kättä liikenteen uusissa palveluissa, jotka mahdollistavat liikkumisen kestävästi ja parantavat maakunnan sisäistä saavutettavuutta.

Hajanaisesta aluerakenteesta johtuen henkilöautoilun rooli henkilöliikenteessä on edelleen vahva, vaikka myös uudet liikennepalvelut mahdollistavat asukkaiden ja matkailijoiden liikkumisen kestävästi taajamien välillä ja harvemmin asutuilla alueilla. Henkilöautoilusta on tullut myös ympäristöystävällisempää ja vähäpäästöisempää autokannan uusittumisen ja vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönoton myötä. Kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen ja kulkutapaosuuden kasvattaminen kaupunki- ja kuntakeskuksissa on lisännyt keskuksen viihtyisyyttä sekä ihmisten hyvinvointia.

MITTARIT / INDIKAATTORIT

**Kiinteän verkon laajakaistasaatavuus
(100 Mbit/s), % kotitalouksista**

**Huonokuntoisen
päällystetyn tieverkon osuus**

2030

**Vuonna 2030 huonokuntoisen
päällystetieverkon osuus
on pienentynyt.**

**TULOSELLINEN
OMA TEKEMINEN
JA YHTEISTYÖ**

**Aktiivinen viestintä,
laaja näkyvyys ja tunnettuus,
Etelä-Savo osana kansallisia
ja globaaleja
verkostoja**

- **Vahva profiloituminen Suomessa ja kansainvälisesti**
- **Yhteistyöhakuinen Etelä-Savo on arvostettu ja haluttu kumppani**
- **Oikea-aikainen ja vaikuttava viestintä
– oma erityislaatuisuus ja vahvuudet näkyviin**
- **Yhteinen tahto ja tuloksellinen yhdessä tekeminen**
- **Järjestötoiminnan vahva osallisuus**

TULOSELLINEN OMA TEKEMINEN JA YHTEISTYÖ

Etelä-Savon – Saimaan maakunnan visio on Puh-
taasti Paras! Visio ilmentää maakunnan runsaiden
luonnonvarojen ja rikkaiden luontoarvojen vastuul-
lista hyödyntämistä. Alueen kilpailukyky, elinvoi-
ma ja myönteinen imago pohjautuvat kestävään
elinkeinotoimintaan, osaamiseen sekä asukkaiden ja
asuin ympäristön hyvinvointiin. Päämääränä on, että
Etelä-Savo on kaikille asukkaille puhtaasti paras paika
niin asumiselle, työnteolle kuin vapaa-ajalle.

Visiomme mukaan toimimme ympäristötietoisesti
tuntien yhteisen vastuun. Sen lisäksi olemme
monella muullakin mittarilla tarkasteluna muutenkin
hyviä ja parhaimmillaan toimimme tiennäyttäjinä
muille. Hyvä saavutettavuus, laadukas elinympäristö
ja arjen sujuvuus täydentävät osaltaan alueen kilpai-
lukykyä. Etelä-Savossa monet vetovoimatekijät ovat
hyvässä kunnossa, mutta tunnetaanko vahvuudem-
me maakunnan ulkopuolella.

Etelä-Savo ei ole muusta maailmasta erillinen

saareke, vaan olemme osa, ja samalla riippuvaisia
suuremmasta kansallisesta ja globaalista toimijaver-
kostosta. Näkyvyyden ja imagon kannalta ratkaisevaa
on, miten profiloitumme laajemmassa kontekstissa,
osana Suomea ja kansainvälisesti. Vuonna 2030
yhteistyöverkostojen näköalapaikoilla aktiivisesti vai-
kuttava Etelä-Savo on arvostettu ja haluttu yhteistyö-
kumppani, joka on kasvanut kokoaan suuremmaksi
vaikuttajaksi niin edunvalvonnan kuin kehittämistyön
laajoilla foorumeilla.

Etelä-Savon näkyvyyttä ja vetovoimaa vahvistetaan
tuomalla esille omaa erityislaatuistamme ja
vahvuusiamme. Vuonna 2030 maakunnan strate-
giakärkien rikkaat luonnonvarat ja niiden älykkäeseen
hyödyntämiseen liittyvä erityisosaaminen tunnetaan
ja tunnustetaan niin kansallisissa kuin kansainväli-
sissä yhteyksissä. Monien mahdollisuuksien Saimaa,
ilmastonmuutoksen uudet ratkaisut, innovatiivi-
nen tki-toiminta ja vihreä kasvu sekä muut vahvat
osaamisalustamme ovat yhdistäneet meidät niin

kansallisten kuin kansainvälisten edelläkävijöiden
verkostoihin.

Maakunnan myönteisen näkyvyyden ja edunvalvon-
nan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että kärki-
viestimme tavoittavat yhteistyökumppanimme ja
haemme tietoisesti julkisuutta myös mediassa. Ker-
romme ja saamme Etelä-Savon erityislaatuudesta
ja osaamisestamme kertovat viestimme perille niin
maakunnan asukkaille kuin sidosryhmille hallinnon ja
median foorumeilla.

Nopeasti muuttuvassa toimintaympäristössä uusien
toimintatapojen ja yhteistyökulttuurien omaksumi-
nen on tärkeää. Eri osapuolten ennakkoluuloton ja
muutosjoustava asenne sekä tuloksellinen yhdessä
tekeminen on vauhdittanut Etelä-Savon menestystä
haasteisilla pelikentillä.

Kansalais- ja järjestötoiminta muodostaa kansa-
laisyhteiskunnan ytimen. Asukkaiden osallisuus ja

aktiivinen kansalaisuus tunnustetaan Etelä-Savon
voimavaraksi. Vuonna 2030 kolmannen sektorin
rinnalla painottuu yhä enemmän neljäs sektori eli
yksilöiden toiminta, kotitaloudet, naapuriapu ja
sosiaaliset verkostot. Yhteisöllisyys ja osallisuus
ehkäisee syrjäytymistä lisäten hyvinvointia sekä
alueen pito- ja vetovoimaa. Tällä on merkitystä
muun muassa työvoiman saatavuuteen. Osallisuus-
den kokemus lisää myös yhteiskunnan turvallisuutta
ja luottamusta päätöksentekoon. Etelä-Savossa
osallisuutta ja siihen liittyviä yhteistyörakenteita
vahvistetaan niin, että ne ehkäisevät syrjäytymistä ja
tukevat yksilöiden sekä eri väestöryhmien tasa-
vertaisia mahdollisuuksia tuntea olla olevansa osa
kansalaisyhteiskuntaa.

Vuonna 2030 voimme edelleen olla aidosti ylpeitä
maakunnastamme, sen ihmisistä ja yrityksistä, osaa-
misesta, elinympäristöstä, kulttuurista, palveluista
ja arjen sujuvuudesta. Myös siitä kehitystyöstä, jota
olemme yhdessä tehneet.

Etelä-Savo
Saimaan maakunta.

**TÄMÄ ON
PUHTAASTI
PARAS!**